

Overskudskvinder: Hvad regnemodellerne ikke viser

De to økonomer Nina Smith (foto) og Anne-Mette Barfod har sat sig for at anvisе vejen til det frie og lige liv i deres bog *Overskudskvinder*. Jeg synes, anvisningerne er gode, når ligheden måles op mod mænds liv, mener Lone Kühlmann. Foto: Inge Lynggaard Hansen

LONE KÜHLMANN

22.03.2025

BØGER // ANMELDELSE – I *Overskudskvinder* deler økonomerne Nina Smith og Anne-Mette Barfod et personligt og skarpt blik på kvinders livsvalg, arbejdsmarkedet og de ofte oversete dynamiske effekter af velfærdsinvesteringer. Og så opfordrer de kvinder til at tage ansvar – både for deres eget liv og samfundet.

Overskudskvinder

Forfattere: Nina Smith og Anne-Mette Barfod

Forlag: Lindhardt og Ringhof

Udkom d. 7. marts 2025.

Det var godt, økonomerne ikke havde de store fine regnemodeller, da politikerne efter 2. Verdenskrig besluttede sig for at opbygge velfærdssamfundet, for så var det nok

aldrig sket. Politikerne havde dengang visioner. Det har regnemodeller ikke. De måler kun omkostninger. Ikke gevinsterne.

De to økonomer Nina Smith og Anne-Mette Barfod har sat sig for at anvise vejen til det frie og lige liv i deres bog *Overskudskvinder*. Jeg synes, anvisningerne er gode, når ligheden måles op mod mænds liv. Det er gode råd, jeg selv, i al beskedenhed, har efterlevet. Og skrevet bøger om.

“Det er et personligt valg, hvordan man vælger at leve sit liv. Sjovt nok stilles det næsten altid op, som om det kun er kvinder, der har et valg

Med friheden kniber det lidt mere. For hvad er frihed for det enkelte menneske. Frihed fra hvad? Frihed for ansvar måske? Eller som Janis Joplin sang: *Freedom's just another word for nothing left to lose.*

Man bliver klog af Overskudskvinder

Ikke desto mindre er det en god bog at blive klog af. Både for politikere og journalister kan de økonomiske regnemodeller være så indviklede, at de nærmest er umulige at forstå. Også for økonomer får man nogle gange indtrykket af.

Se for eksempel på det kaos, der præger Skatteministeriet. For ministeriernes regnemodeller er investeringer i børnehaver, skoler, hospitaler, ældrepleje og velfærd udelukkende udgifter. Men det er fordi, de ikke tager de såkaldt *dynamiske* effekter i betragtning, skriver de to økonomer.

Hvis man investerer i bedre sygehuse og mere personale, kan det øge arbejdsudbuddet, fordi færre skal stå på venteliste og kan komme hurtigere gennem systemet, blive raske og komme tilbage på arbejdsmarkedet.

Hvis børnehaverne får større og bedre personale, så børnene trives, kan den dynamiske effekt meget vel være, at også forældrene får det bedre. De ved, at deres børn har det godt, mens de selv er på arbejde.

Tilsvarende kan kommunale investeringer i bedre ældrepleje gøre, at de voksne børn frigøres for den konstante bekymring for de gamle forældre og presset for at hjælpe med plejen, som måske går ud over indsatsen på arbejdspladsen.

Regnemodeller ser det udelukkende som en udgift, hvis vi investerer i flere penge til folkeskolen, eller indsatser, der skal hjælpe børn i mistrivsel. Men den dynamiske effekt kan være, at børnene hurtigere kommer i trivsel, og at forældre spares for udmagrende bekymringer og ikke behøver at blive hjemme med et barn, der ikke vil i skole.

De to forfattere maler et positivt billede af, hvordan nye investeringer kan hjælpe de svageste elever til at bestå folkeskolens afgangseksamen og få en ungdomsuddannelse og en god uddannelse. På den måde kan de blive gode skatteborgere i stedet for at ende på langvarig offentlig forsørgelse.

“De opfordrer ligefrem kvinder til at vælge de samme fag som mændene. Der er bedre løn og arbejdsvilkår. Her er jeg ikke så sikker

For uden skatteborgere, intet velfærdssamfund. Det er det centrale i bogen, som tydeligt er skrevet for at imødegå romantiske forestillinger om at springe fra hamsterhjulet og flytte på landet. Og såmænd også en påmindelse til alle dem, der vælger deltid. Jo mindre lønarbejde vi har, jo mindre betaler vi skat, og jo tyndere bliver det lag af velfærd, vi tager for givet, hvad enten vi bidrager eller ej.

Det er et personligt valg, hvordan man vælger at leve sit liv. Sjovt nok stilles det næsten altid op, som om det kun er kvinder, der har et valg. Hjemmearbejde eller udearbejde. Men det, som bogen også påpeger, er at hjemmearbejdet stadig er der, selv om man har udearbejde.

Anne-Mette Barfod voksede op i et ligestillet hjem, men alligevel endte hun til sin egen forbløffelse i et ægteskab, hvor manden kørte karriere for fuld hammer, og hun selv stod alene med hele ansvaret for hjem og børn. Foto: Anette Damgaard

Nina Smith indrømmer blankt, at hun også havde en romantisk periode som ung, hvor familien boede på en gård med får. Hun kartede og spandt uld, vævede og lavede plantefarvet garn. Hun havde en drøm om at droppe forskerkarrieren og sælge garnet fra en lille gårdbutik. Men da hun så sig selv som 50-årig med voksne børn, valgte hun alligevel økonomien. Og her går bogen ikke uden om, at der stadig i 2025 ligger en stor arbejdskraftreserve i mange hjem. Den hedder mænd. *The Mental Load* er en virkelig ting. Men også her findes et valg.

Anne-Mette Barfod fortæller, at hun voksede op i et fuldkommen ligestillet hjem, men alligevel endte hun til sin egen forbløffelse i et ægteskab, hvor manden kørte karriere

for fuld hammer, og hun selv stod alene med hele ansvaret for hjem og børn. Det er også et valg.

Forfatterne råder læserne til at gå i en stor bue udenom den slags mænd. Hvis de altså vil have lige rettigheder. Det er der så nogen, der ikke vil, og det er igen et valg. Det er dumt at gifte sig med et skaffedyr, og så brokke sig over, at han er ude og skaffe. Uanset hvilket køn, der er tale om.

Løsningen ligger her i bogen lige for:

”Mens børnene er små giver det god mening at arbejde kortere tid – både for mødre og fædre. Samtidig er det vigtigt, at forældre deles ligeligt om ansvaret for børnene, ellers ender det med, at mændene løber med forfremmelserne. Når det som i dag primært er mænd, der styrer erhvervslivet, er det først og fremmest mænd, der bestemmer, hvordan fremtidens arbejdsmarked skal formes.”

Ergo må veluddannede kvinder tage udfordringen op og få del i magten. Vi kan ikke bare gå hjemme. Man kan også sige at for at blive taget alvorligt, må man tage sig selv alvorligt.

“Jeg kan godt lide, at de to økonomer ikke er for fine til at bruge eksempler fra deres eget liv

Forfatterne understreger, at det vigtigste valg en kvinde træffer i sit liv, stadig er valg af partner. De råder også til at tænke sig godt om, før man vælger uddannelse. De opfordrer ligefrem kvinder til at vælge de samme fag som mændene. Der er bedre løn og arbejdsvilkår.

Her er jeg ikke så sikker. Vi ved jo udmærket, at hvis der kommer for mange kvinder i et fag, så falder lønnen. Og prestigen. Og det vi har brug for, er vist ikke så meget økonomer som omsorgspersonale. Og her tror jeg, helt uden regnemodeller, at løsningen ligger lige for. Bedre løn og arbejdsvilkår. Den er stensikker.

Jeg kan godt lide, at de to økonomer ikke er for fine til at bruge eksempler fra deres eget liv. Selv om de falder uden for regnemodeller er de gode til at illustrere, hvad de handler om. Jeg er virkelig træt af udtrykket *lønslave*, og folk der taler om, at vi bare skal arbejde for at betale skat.

Ved nærmere eftertanke, slår det mig, at bogen ligger meget tæt op ad tanken om, at i et ordentligt samfund, skal man yde efter evne, og nyde efter behov. Hvis man synes, at det lyder kedeligt, så har man aldrig levet i et samfund, hvor det er hver Musk for sig selv.

Klik dig videre til mange flere boganmeldelser lige her.

Anne-Mette Barfod

Lindhardt og Ringhof

Nina Smith

LONE KÜHLMANN

Lone Kühlmann er journalist og forfatter. Hun har bestredet en række tillidsposter, bl.a. som formand for TV2Danmark 1995-99.

POV Overblik

Støt POV's arbejde som uafhængigt medie og modtag **POV Overblik** samt dagens udvalgte tophistorier alle hverdage, direkte i din postkasse.

- Et kritisk nyhedsoverblik fra ind- og udland
- Indsigt baseret på selvstændig research
- Dagens tophistorier fra POV International
- I din indbakke **alle hverdage** kl. 12.00
- Betal med **MobilePay**

For kun 25 kr. om måneden giver du POV International mulighed for at bringe uafhængig kvalitetsjournalistik.

25 kr./md.

Overblik

TOPHISTORIER

SENESTE

DEBAT

PODCAST

POV International

HVAD ER POV?

REDAKTION

SKRIBENTERNE

GÆSTESKRIBENTER